

FUNDACJA

Województwo Pomorskie

Armii Krajowej i Armii Polskiej w Związku

ul. Toruńska 2

tel.: 66 22 195, e-mail: fundacja@fundacja.torun.pl

REGON 870602730

Materiały wpijmy do oklejam
E. Lewickiej i J. K.

ustępnie opł.

XII 2012.

198

Zdj. ind. 1

ZHP
ZW2-AK Śląsk

††

LEWICKA

JANINA

1

198

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — LEWICKA.....

Jamina.....

T. 1981WSK

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 – relacja właściwa ✓

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora

II. Materiały uzupełniające relację ✓

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):

III/1 – dot. rodziny relatora

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939 – 1945)

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r.

III/5 – inne...

IV. Korespondencja

.....
.....
.....
.....

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”]

↓.21

VI. Fotografie

Lewicka Janina (23. VI. 1905 - 4. VII. 1977).

- I/1 - Relacja Jaminy Lewickiej ps. „Jauka”, „Olga” -
opracowana i podpisana przez A. Korczyńskiego (vpf. 1974)
Kopia maszynopisu A-4 k. 2, s. 2.
- Relacja II (datowana 20/01. 1978r) Jaminy Lewickiej.
Kopia maszynopisu A-4, k. 2, s. 2. - opracowana również
przez A. Korczyńskiego.

129 81
HANINA LEWICKA ps. "Janka" - "Olga" ++

działaczka społeczna, instruktorka ZHP

ur. 23 czerwca 1905 r. we Władysławowie /ZSRR/ zmarła 4 lipca 1977 r.
córka Hebryka i Barbary Buczny

Nauczycielka na Śląsku od 1927 r. /Mościska - Gardawice/, Piotrowice Śl

1. Przed wrześniem 1939 r. była delegowana przez ZHP jako komendantka harcerskiej grupy obsługującej placówkę ewakuacyjną w Lędzinach i Szklarce.
2. Od września 1939 r. do końca okupacji prowadziła na terenie Piotrowic i okolicy zespoły zachowując również w czasie okupacji funkcję hufcowej. Prowadziła tajną starszo-harcerską drużynę w Piotrowicach prowadząc wszystkie prace zalecane Pogotowiu Harcerok i przekazane instrukcjami Tajnej Organizacji Harcerok, a to: przygotowanie apteczek i zespołów sanitarnych, pomoc jeńcom wojennym, rodzinom aresztowanych, samokształcenie i czytelnictwo.
3. Od maja 1940 r. do stycznia 1945 r. była członkiem kierowniczej piątki harcerok śląskich przekazującej w teren dyrektywy kierownictwa konspiracyjnego harcerstwa i organizującej pracę na terenie Śląska włączonym do Rzeszy. Zajmowała się i kontaktowała z południowym terenem: Tychy, Cieszyn, Zaolzie.
4. Od października 1939 r. do końca okupacji należała do PSZ ZWZ AK. Od początku organizowania przez J. Korolę komendanta SZP /POP POW/ zaczęła wraz z Romaną Kic-Nowakową aktywnie współpracować z Karolem Kornasem Szefem Sztabu PSZ i dr Bolesławem Wiechulą szefem sanitarnym PSZ. Jej mieszkanie służyło na spotkania konspiracyjne w latach 1939 - 43, częs to była tam przechowywana broń. Jeździła jako kurierka PSZ ZWZ na Zaolzie.
5. Szczególnie duży wkład pracy włożyła w prowadzoną przez tajne harcerstwo akcję pomocy obozom koncentracyjnym w Oświęcimiu i obozom jenieckim, organizując stale wysyłkę lekarstw, żywności i ciepłej odzieży. W latach 1943 - 45 wysyłała apteczki i lekarstwa do oddziałów partyzanckich kpt Hardego i kpt Twardego w rejonie olkuskiego, dzięki bliskim kontaktom z dr Presslerem i dr Mazurkiem, drogerii Strokosza w Piotrowicach.
6. Była współorganizatorką tajnego nauczania i prac oświatowych w szeregach harcerskich na Śląsku. Od 1939 r. sama uczyła dzieci polskich rodzin m.in. dr Presslera i dr Mazurka. Od wiosny 1943 r. przenosiła w teren dyrektywy Śląskiego Biura Szkolnego w Warszawie przywożone przez jego przedstawiciela Józefa Norka. Dzięki niej powstał w Piotrowicach jeden z aktywniejszych ośrodków tajnego nauczania na Śląsku, znany jako ośrodek piotrowicki prowadzony przez Jadwigę

i Walentego Baluchów. Od wiosny 1943 r. prowadziła przygotowanie kadr oświatowych dla terenów Opolszczyzny.

7. Mimo znanej bezkompromisowej postawy Polki umiała przy dużej aktywności konspiracyjnej dopilnować bezpieczeństwa pracy swojej i ludzi, których organizowała.

Działalność przedwojenna i okupacyjna

Matura Stanisławów 1924 r.

Szkoła w Mościskach 1931 /Mościńska-Gardawice 8 km od Łazisk/

Kwalifik od 1927

Od 1927 - 1939 "Ognisko" ZNP

od 1927 - 1939 Zw. Obr. Kres. Zach., sekretarz, przewodn.

1927 - 1939 Tow. Pol. - bibliotekarz TCL

1925 - 1939 ZNP drużynowa, hufcowa

1939 - 1945 Tajna Org. Harc., hufcowa, członek kierowniczej piątki

1939 - 1945 łączniczka Tajnej Organizacji Wojskowej SZP ZWZ AK

1939 - 1945 Tajne nauczanie na terenie Piotrowic

1941 - 1945 wysyłka paczek /książek do obozów/

1941 - 1945 organizacja pomocy dla obozów w Oświęcimiu, wysyłka żywności i lekarstw

1943 - 1945 Dostarczanie lekarstw oddziałom partyzanckim w Beskidach i pow. Olkuskim

Data i miejsce wstąpienia do konspiracji - październik 1939 r. Piotrowice Śląskie /dr. Bolesław Wiechuła, Karol Kornas/

Po 1945

4 II 1945 - 31 VIII 1955 kierownik szkoły w Piotrowicach Śląskich

1 XII 1955 - 31 X 1960 kierownik ośrodka sportowego Zrzeszenia "ZRYW" szkolnictwa zawodowego w Istebnej-Zaolziu

2 XI 1960 - 31 V 1967 kierownik szkol. zawodowego w Przeds. Ciężkiego Sprzętu Budowlanego Budownictwa Węglowego

1960 - 1969 Instr. Pow. Zarz. Ogrodów Działkowych /współorganizator

Srebrny Krzyż Zasługi 1946, Złoty Krzyż Zasługi ZNP 1948. Złota Odznaka Zasł. w Rozwoju Wojew. 1966 r.

1. ur. 23 czerwca 1905 r. we Władykaukazie /ZSRR/ wplywu II 1978
zm. 4 lipca 1977 r. w Tychach
2. córka Henryka i Barbary Buczny, ojciec profesor muzyki, matka
nie pracowała zawodowo
3. Ukończyła Seminarium Nauczycielskie we Stanisławowie, od 1927 r.
do wybuchu wojny zatrudniona jako nauczycielka na Śląsku w Mod-
elskach k/ Gardawic, potem w Piotrowicach Śląskich.
4. Od początku pracy zawodowej czynna jako działaczka społeczna
w ZNP, TOL, Tow. Polek i Kresów Zachodnich. Do ZHP należała
jeszcze w Seminarium Nauczycielskim. Wskutek tego harcerstwo ob-
obok pracy zawodowej stało się jej pasją życiową pochłaniającą
czas i myśli. Pracowała jako drukownia harcerek, suchów 2 lata
przed wybuchem wojny jako bufcowa w Piotrowicach Śl. Wyjątkowa
umiejętność działania i kontaktowania się wśród prostych ludzi
powodowała, że szkoła i prowadzone przez nią organizacje stawa-
ły się szkołą, ośrodkiem życia społecznego młodszych i starszych.
W pracy oświatowej szczególnie nasilała akcenty wychowania
patriotycznego związane z obchodami uroczystości patriotycz-
nych i obrzędów ludowych oraz gospodarności.
5. Wybuch wojny w 1939 r. zastał ją jako komendantką grupy harcerek
przydzielonej na ewakuacyjną placówkę dla ludności w Szklarców
k/ Łęzin. Stamtąd już pod ostrzałem dostała się do Rabszyna,
skąd po zlikwidowaniu harcerskiego punktu polowego sanitarnego
wróciła do Piotrowic. W pierwszych tygodniach musiała się codzien-
nie meldować w policji niemieckiej. Jako znana, bezkompromisowa
Polka była inwigilowana. Stale używała tylko j. polskiego i po-
siadała do końca jako dokument osobisty tylko palecwkę polską.
Do zlikwidowania szkół polskich w Sosnowcu w 1941 r. uczyła,
potem była zatrudniona jako pomoc domowa u zaprzyjaźnionych
rodzin: dr Presslera i dr Kubickiej. Robiła też ciepłe rzeckny
na drutach. Dawało jej to dużą swobodę poruszania się dla celów
konspiracyjnych i prowadzenia tajnego nauczania.
6. W pracy podziemnej znalazła się już we wrześniu 1939 r. Według
dyrektyw harcerskich organizowała życie swej drużyny. Przez całą
okupację odbywały się zajęcia oświatowe, kulturalne jej dziew-
cząt, brały one wraz z nią udział w pomocy rodzinom aresztowanych
i obozom, szczególnie w Oświęcimiu, miejscach wartowania przy
spotkaniach konspiracyjnych. Piotrowice były jedną z ważniejszych
miejscowości pierwszego etapu konspiracji śląskiej /PSZ/. Janina

Lewicka tkwiła w centrum zagadnień wraz z Romaną Kie-Newakową. Stała się niezbędna dla Sztabu PSZ. Po tragicznych masowych aresztowaniach 8 XII 1940 r., które pochłonęły sztab PSZ i gros męskiej młodzieży z Piotrowic, również ZHP. Jej praca w ~~TKR~~ organizacjach podziemnych wiązała się z pracą komórek kobiecych ZWZ i AK. Śląskie harcerki przejęły wiele odcinków łączności Sztabu Okręgu Śl. AK, od 1943 r. stały się również organizatorkami Wojskowej Służby Kobiet. Janina Lewicka stała się z-cą Szefa WSK na Okręg Śląski.

Od maja 1940 r. weszła w skład piątki instruktorskiej, kierującej pracą harcerek na Śląsku. Otrzymywane zalecenia kierunków pracy i służb przenosiła na teren pld. Śląska i Zaolzia. Stała się jedną z głównych organizatorek tajnego nauczania w 1943 r. szczególnie akc. Ziemi Powracającej.

Za pracę okupacyjną została odznaczona Medalem Wojska Polskiego i Krzyżem AK.

7. Od 1945 r. do 1955 r. była kierowniczką szkoły podstawowej i prowadziła dział gospodarczy w Śląskiej Chorągwi Harcerek. Brała czynny udział w szkoleniowych akcjach dla kadr harcerskich, szczególnie w czasie wakacji. W latach 1955 - 1960 była kierownikiem Ośrodka Sportowego Szkolnictwa Zawodowego w Istebnej, który dzięki niej został zmodernizowany. Od 1960 r. do przejścia na emeryturę w 1967 r. pracowała jako kierownik szkolenia w Przedsiębiorstwie Budownictwa Węglowego doprowadzając wielu ludzi do ukończenia szkół i zdobycia kwalifikacji. Ponadto prowadziła ciekawą pracę jako kierowniczka ogrodów działkowych w powiecie pszczyńskim.

Została odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi i Złotą Odznaką w Rozwoju Województwa Katowickiego.

Ostatnie lata spędziła pod troskliwą opieką córki Olgi i jej rodziny, poważnie chorując przez 8 lat.

Według posiadanych materiałów
relacji rodziny opracowała

A. Korczyńska

[Signature]
20/01.1978. Katowice

Karty maszynkowe dotyczące do
relacji J. Lewickiej pna E. Zarecką.

- Danuta Gąsiorówna
- Leńska Janina
- -11- -11-

16 56 Psaryne
Lewicka Janina
asp 1938r. małka z Czerwca?
we wrześniu kamie IX 1 X 1939
tablice pozamy - z katedry i brzożkami

notata za Jankos Ulwanica lub Volksdienst

W Kwaścu przypadek partii do niej (Stanka
Binkówna (z ogłoszenia z góry) dla me
jonych kmpirów borym) - mieszkanie mi me?
Lewicka mi podjęta rozmowa

jak je ^{zaw}znajam z Kwaścu (1942?), bytam u
niej, miała wózek do drucika w cieniu?

Stanka Binkówna opowiadała mi nie jej ^(o niej) raportami
Lewicka powiadała, że me to samo nazwisko
(„Rochi rodzina Rochi”) II 1974

do mat Lewickiej września 1939 ①

PHK - patrol sanitarny
Danuta Goraczkowa,
z powiatu przewyżskiego,
ranna w czasie bombardo-
wania pociągu wojskowego
(pudeł art. lekkiej z Grodna,
dowódca pudeł kpt. Braleki,
zginął w Katyniu) w pra-
we ramię, operowana w
Szpitalu Powiatowym w
Równem. Wrociła wyleczo-
na do domu.

? ^{Topnicka} ~~Stankowska~~, zam. przed
wojną w Mysławicach, zgi-
nęła w bombardowaniu
jak wyżej, ciężko ranna
w krzyż odłamkiem bomby.
Pochowana na smutarsu

w Rownem.

(2)

A potem pobyt we Lwowie.
Ten okres jest Ci znany.

Po Twoim wyjeździe - Wanda
Skulska pojechała z Paulem
Dr. Dobrowolską, z którą
później przyjechała do
Krakowa.

Po Twoim wyjeździe wszyscy
nie porozjeżdżamy się.

Podobnie

Roma
Roma 10-16-80

Był brnk

Lennicke Janina

adres obecny: 1608 Marina Court E. San Mateo
Calif. 94403 USA

numer sprawy 5180 v. wyroczona do niej a Apel 4. maj
list

(11)

panina deńska
u sagi o panine deńskiej.

rel 16/74

Wagi o Janinie Lewickiej

Przyjęcie

Janina Lewicka, była siostrą Płk K-the pow. Rajbunsk me Slesku, przedtem ^{K-the kuzynka} tate przyjęcie me zachowała godność Polki w czasie okupacji.

- Helena Robertnicka, siostrą Płk u Mikostawie pow Przyjęcie, przybyła w czasie okupacji w Warszawie, stwierdziła, że zachowała się „niechlubnie”. Później na nowość uciekinierki (przy matce pochodzenia z Łodzi z Czerwicy), potem me walczyły w Warszawie; miała dziecko z Niemcem w r. 1942. Po-jechała potem w Warszawie, gdzie zamieszkała me wraz z siostrą. (Twarz mińska podobna do Włostek lub WSD)

- Stanisława Binkówna - Skalakowa, K-the Rota w Białymostku, spotkała Lewicką w Warszawie. Posłała dla Kupne Brojersów (na spotkanie w gajem) w r. 1943 do niemieckiej Włostki, które ją skazano na zajęcia w Warszawie. Ani nie wiedziała z Binkówną bliżej rozmowy, stwierdziła, że „Roch podobnie Roch” (podobnie mówi w Warszawie).

- S Zawaacka była u Lewickiej w Warszawie w r. 1942 (?), widziała o jej powięzi z Niemcami

S Zawaacka

marzec 1974

Janina Lewicka
w Warszawie

LEWICKA JANINA
T. 198/WSK

AK
ślask

V Nazwiskowe karty informacyjne k 2

T. 198/WSK

AK
Śląsk

++

LEWICKA JANINA

podharcmistrzyńi harcerek zajmujących się pracą konspiracyjną na terenie Śląska.

Źródło: Zbyszek Bednorz, Lata Krecie i Orłowe, wyd. PAX, W-wa 1987, s. 168

Z.Kotowicz' 00

T. 198/WSK

AK
Śląsk
ZHP

++

LEWICKA Janina

z-ca komendantki okr. Śląsk - A. Korczyńskiej, nauczycielka, Katowice

zob.

Korczyńska Adela T. 155/WSK

A.Mik. 02.2011

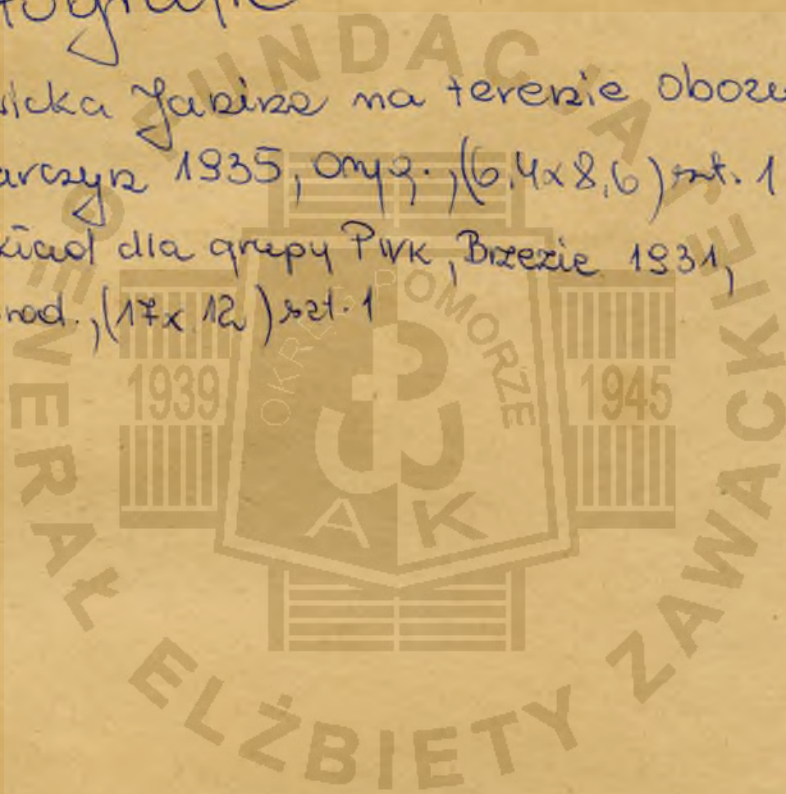
T. 198/WSK

PWK

LEWICKA Jarzina

VI. Fotografie

1. Lewicka Jarzina na terenie obozu,
Garczyn 1935, oryg., (6,4x8,6) szt. 1
2. Wykιάad dla grupy PWK, Brzezina 1931,
reprod., (17x12) szt. 1

2. Snt. 2012 v.

1. WSK

Tezli osobowe

2. T. 1887/WSK

3. oryg., 8,5 x 6,5

4

5. dewicka Janina

6.

7.

8. uwagi: Opis na wolności fotogr.

Janina dewicka
Garażyn 1835

2. świt. 2012v.

Instruktorke Jemima Lencke

Fot. przekazala Aniela Havasim-Sitko,
zob. T. 2031/WSK: Havasim A

(2)

Grzesie 1937. - wyhled PWK - pani Jemima Lencke
Kaw.

18000000
16 Śląsk
1974

PWK

IX 39

1000

Floryda U.S.A.

Gszczyna

Sewicka Janina

LEWICKA JANINA